

Van standpunt veranderen gaat nooit vanzelf

Door [Hans Wansink](#) - 21 februari 2024

Geplaatst in [Boeken](#) - [Koningshuis](#) - [Opinieklimaat](#)

Psycholoog René Hoksbergen haalde uit landen als India, Korea en de Filipijnen in totaal zo'n veertig kinderen voor adoptie naar Nederland. Als 'mister adoptie' bracht hij het tot bijzonder hoogleraar aan de Universiteit Utrecht. Uit gesprekken met de betrokken ouders bleek hem evenwel steeds duidelijker dat deze te kampen hadden met grote opvoedingsproblemen. De kinderen worstelden met angsten, hechtingsproblemen en zetten zich af tegen hun adoptieouders.

Toen hem bleek dat adoptiekinderen vier tot vijf keer zo vaak uit huis werden geplaatst als andere kinderen, viel Hoksbergen van hij noemt zijn 'roze adoptiewolk' af. Vaak was er ook nog eens bedrog in het spel en bleken de biologische ouders nog wel degelijk in leven.

Zijn nieuwe standpunt luidt: breng de kinderen in hun geboorteland onder bij familie, pleeggezinnen of in kindertehuizen. Het effect was dat Hoksbergen een omstreden figuur werd. De vereniging van adoptieouders wilde niks meer met hem te maken hebben. Maar gelijk kreeg Hoksbergen wel: het aantal adopties van kinderen uit arme landen is sterk afgenomen.

Mensen zijn groepsdieren

Van standpunt veranderen doe je niet zomaar. Het kan soms wel een half leven duren. Mensen zijn groepsdieren die van nature geneigd zijn zich te conformeren aan hun vertrouwde omgeving. Buiten de groep vallen is geen aantrekkelijk perspectief. Veranderen van mening is dan ook gemakkelijker als anderen in onze omgeving dezelfde beweging maken.

Van standpunt veranderen gaat nooit vanzelf

Merkwaardigerwijs is er nauwelijks wetenschappelijk onderzoek gedaan naar het proces dat tot meningsverandering leidt. Journalisten Marjon Bolwijn en Laura de Jong hebben met hun 137 interviews in de *Volkskrant*-serie *180 graden pionierswerk* geleverd dat inmiddels als basis dient voor academische analyse. Een selectie is gebundeld in *Hoe ik van mening veranderde*.

Alles wat ons bezighoudt op verjaardagen, bij de koffieautomaat of aan de bar komt voorbij: Zwarte Piet, excuses voor de slavernij, vlees-of-geen-vlees, migratie, islam, videoarbitrage, gamen, Israël, bekering tot de roomse kerk, uittreden als priester, mobieltjes in de klas, van links naar rechts in het stemhokje, of van rechts naar links inzake milieu. In een tijd waarin iedereen comfortabel rondwentelt in zijn of haar eigen gelijk, zijn mensen die zich openlijk rekenschap geven van hun voortschrijdend inzicht een verademing.

Het begint vaak met een ervaring die twijfel zaait. Bij Hoksbergen waren dat de opvoedingsproblemen. Pas toen de bewijzen zich opstapelden, vielen hem de schellen van de ogen. Politieagente Jose Rooijers was van huis uit afkerig van het koningshuis, maar moest in 2000 koningin Beatrix rondleiden op de dag na de vuurwerkcramp in Enschede. Ze zag dat Beatrix werkelijk betrokken was bij de slachtoffers en de hulpverleners, naar wie ze zonder aanwezigheid van de pers urenlang luisterde. Iedereen, inclusief Rooijers, voelde zich gesteund door de oprechte belangstelling van de vorstin.

Het omgekeerde kan natuurlijk ook. Dorine Hermans meende als kind dat de leden van het koningshuis blij en bevoorrechte mensen zijn die alles goed doen. Braaf, saai en rechtvaardig. Toen ze in 1998 voor *Elsevier* een interview moest maken met Pieter van Vollenhove, bleek dat deze het heel zwaar had gehad als eerste niet-adellijke Nederlander in de Oranjefamilie.

Pieter werd genegeerd, want de Oranjes vonden het schandalig dat hij Margriet het hoofd op hol had gebracht. Wat Bernhard, Beatrix en Irene betrof mocht Margriet niet in vol ornaat in Den Haag trouwen, maar hooguit een besloten huwelijk in Baarn aangaan. Juliana moest tussenbeide komen om het jonge paar een passende bruiloft te bezorgen.

Een vernuftig toneelstuk

Beatrix bleek allerm minst blij te zijn met het boek dat Hermans en Daniela Hooghiemstra schreven over de drie Oranje-koningen: *Voor de troon wordt men niet ongestraft geboren*. Willem I verspeelde België, Willem II werd gehanteerd met zijn bisexualiteit en Willem III was krankzinnig. De insiders wisten het, maar het mocht niet opgeschreven worden. Uiteindelijk liet Beatrix toch drie historici toe in het Koninklijk Huisarchief. Toen bleek het met de drie Willems allemaal nog veel erger.

Hermans nu: 'De monarchie is een vernuftig toneelstuk waarbij alles anders is achter de schermen dan ervoor, zonder dat dat naar buiten komt. De Oranjes hebben driehonderd hovelingen onder zich die hen naar de ogen zien. Wie met journalisten praat wordt "niet meer uitgenodigd", zoals dat heet. Daardoor kunnen de Oranjes zich veel permitteren.'

Van standpunt veranderen gaat nooit vanzelf

Marjon Bolwijn en Laura de Jong: **Hoe ik van mening veranderde** (Spectrum) 307 pagina's, € 22,50.

Hans Wansink is historicus en journalist en publiceert over boeken in Wynia's Week. Hij was redacteur van NRC Handelsblad, Intermediair en de Volkskrant.

Wynia's Week verschijnt ook dit jaar 104 keer met even onafhankelijke als broodnodige berichtgeving. Plus video's en podcasts. De donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!